MYŠLENÍ

Myšlení a jeho funkce

- proces zpracování a využívání informací+ proces řešení problémů

- **Funkce myšlení:**
  - formování pojmů (pojem)
  - rozpoznávání a nacházení vztahů (soud)
  - vyvozování závěrů z výchozích předpokladů (usuzování)
  - vytváření něčeho nového + řešení problémů

MYŠLENKOVÉ OPERACE

= účelné mentální manipulace s psychickými obsahy

- **Analýza a syntéza**
  - myšlenkové rozdělení (sjednocení) problému
- **Srovnávání (komparace) a třídění**
  - zjišťování podobností a rozdílů , spojování do skupin
- **Abstrakce a zobecnění (generalizace)**
  - Vyčlenění podstatného, zařazení jevu do určité skupiny
- **Konkretizace**
  - Aplikace obecného vzorce na konkrétní jev

Myšlenkové postupy

- Logické myšlenkové postupy
  - Řídí se přesnými pravidly (algoritmy) („ORK“)
- Heuristické postupy
  - zkrácené myšlenkové postupy („SKKOO“)

Typy problémů:

- Akademické problémy („hanojská věž“)
- Praktické problémy

Těžkosti při řešení problému

- mentální nastavení (nádoby s vodou, 9 bodů)

Hanojská věž

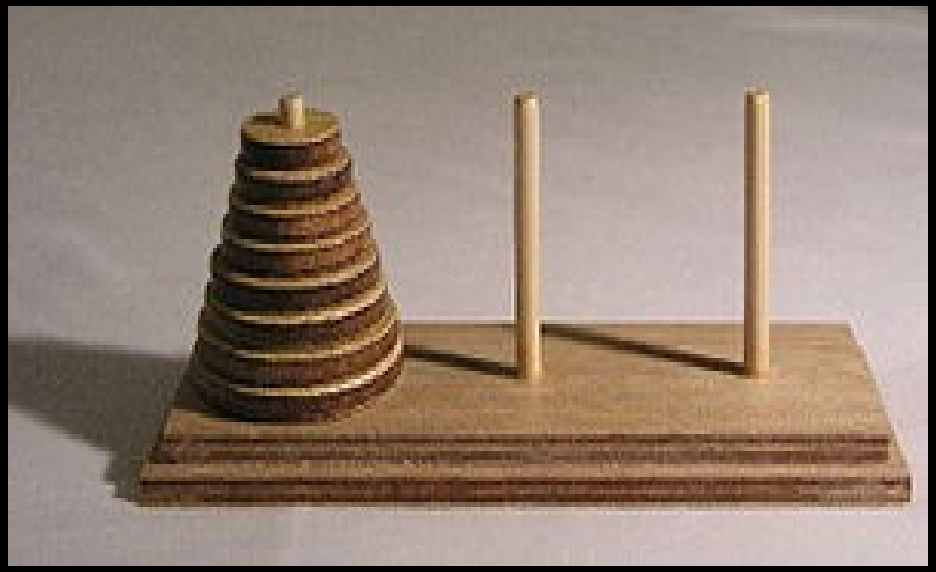

Problém devíti bodů

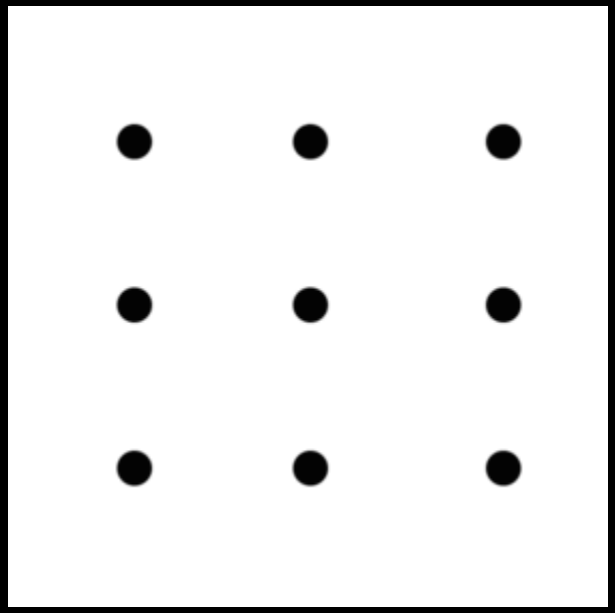

Luchinsův problém se džbány

- Máte 3 prázdné džbány na vodu (A,B,C), u nichž znáte jejich objem v litrech. K dispozici máte neomezené množství vody. Využijte tyto tři džbány k tomu, abyste získali určité množství vody. Vyřešte postupně všech 10 úloh uvedených v tabulce. U každé si zapište způsob řešení.

Úloha	**Kapacita nádob v litrech**			**Požadovaný objem vody**
	A	B	C	
1	21	127	3	100
2	14	163	25	99
3	18	43	10	5
4	9	42	6	21
5	20	59	4	31
6	23	49	3	20
7	15	39	3	18
8	28	76	3	25
9	18	48	4	22
10	14	36	8	6

Dělení myšlení

- Podle míry abstrakce
  - Konkrétní x názorné x abstraktní
- Podle převažující myšlenkové operace
  - Analytické x syntetické
- Podle účasti vědomí
  - Racionální x intuitivní

Pojem

- souhrn obecných a podstatných vlastností
- Mentální kategorie, zahrnující jevy, které jsou si v jednom nebo několika podstatných rysech, aspektech podobné (pes)
- Stupeň zevšeobecnění
- Rozsah pojmu
- Pojmy podle způsobu vymezení:
  - klasické (formální) – na základě *jádra* (podst.vl.)
  - prototypové – na základě podobnosti objektů

Soud

- vztahu mezi dvěma pojmy

  = mezi ***subjektem a predikátem***

  Př. : *Pes (subjekt) je zvíře (predikát)*

Úsudek

- = výsledek usuzování (= vyvozování závěrů (konkluze) z výchozích předpokladů (premis, propozic)
- Typy usuzování:
  - Indukce (od specifického k obecnému pravidlu)
  - Dedukce (z obecných pravidel závěry pro jednotlivé specifické případy)
  - Analogie (závěry na základě podobnosti situace)

Chyby v usuzování

- Determinační faktory:
  - **Reprezentativnost**
  - **Ukotvení**
  - **Kognitivní rámec**

Myšlení a inteligence

- inteligenční kvocient (IQ)
- Definice inteligence
  - *schopnost myslet, učit se a adaptovat se*
- **Typy inteligence**
  - *lingvistická, logicko – matematická, prostorová, muzikální, tělesně pohybová, interpersonální, intrapersonální*

Rozdělení IQ v populaci

- Gausova křivka
- Průměr: IQ 85-115
- Nadprůměr: IQ 115-130
- Vysoký nadprůměr, genialita: IQ nad 130
- Podprůměr: IQ 70-85
- Mentální retardace: IQ méně než 70
  - Lehká (IQ 50-69)
  - Střední (IQ 35-49)
  - Těžká (IQ 20-30)
  - Hluboká (IQ méně než 20)

Rozložení IQ v populaci

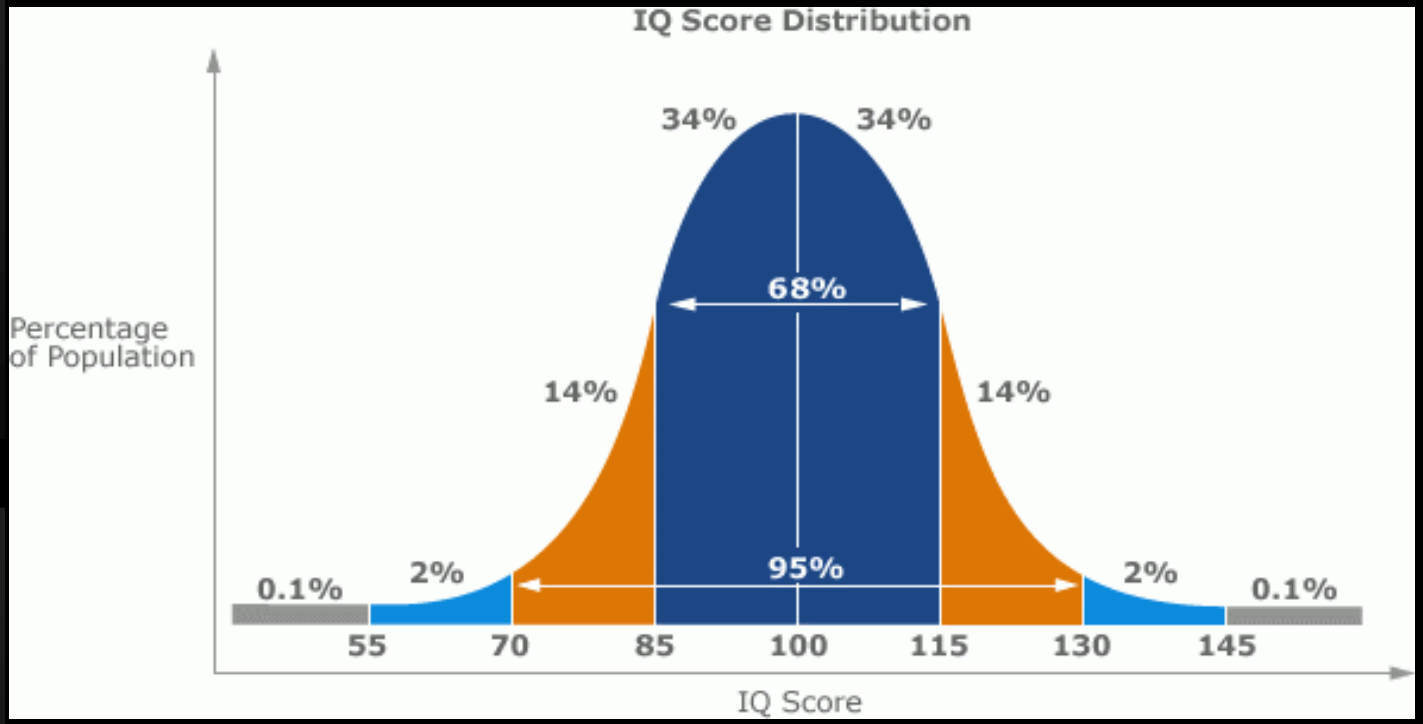

Poruchy intelektu

- **Poruchy intelektu**
  - ***Demence* -** úbytek komplexu kognitivních funkcí
  - ***Mentální retardace*** – vrozený defekt
- **Poruchy myšlení**
  - ***Bradypsychismus*** – zpomalení tempa myšlení
  - ***Tachypsychismus*** – zrychlené myšlení
  - ***Ulpívavé myšlení***
  - ***Zabíhavé myšlení***

Děkuji za pozornost.